

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo

KLASA: 600-01/17-05/40

URBROJ: 2170/01-04-00-17-1

Rijeka, 22.9.2017.

GRADONAČELNIKU GRADA RIJEKE
mr. sc. Vojku Obersnelu

**PREDMET: PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O FINANCIRANJU IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI
GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U ŠKOLSKOJ GODINI 2017./2018.**

Pročelnica
Sanda Sušanj

Materijal izradila:
Lana Golob

Obrazloženje

Kontekst

Rezultati raznih istraživanja opetovano pokazuju iste porazne rezultate - nisku razinu participacije u zajednici, demokratski deficit, porast izražavanja ekstremnih i diskriminatornih stavova te nedostatak znanja i vještina potrebnih za život među mladima u Hrvatskoj. Mnogi ne znaju razliku između tekućeg i žiro računa, kako se nositi s razvodom roditelja, kako se zdravo hraniti te kome se, i kako, obratiti ako su njihova prava prekršena. Istraživanje na temu „Mladi u vremenu krize“ (IDIZ i Friedrich Ebert Stiftung, Ilišin, Bouillet, Gvozdanović, Potočnik, 2013) pokazalo je kako upravo učenici čine skupinu mladih s najnižom razinom političke osviještenosti, niskom razinom sudjelovanja u volonterskim aktivnostima te izostanak percepcije volonterstva kao načina za rješavanje konkretnih problema u zajednici. Isto istraživanje ukazuje i na retrogradnije i konzervativnije stavove u odnosu na ostale dobne skupine.

Posljednje istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj provela je GOOD inicijativa u suradnji s IDIZ-om (GOOD inicijativa, IDIZ, 2015). Rezultati tog istraživanja osobito su poražavajući i jasno govore o potrebi uvođenja GOO-a u škole. Naime, 50 posto ispitanika ne zna tko čini političku opoziciju, a više od pola ispitanika (većinom punoljetnih osoba, dakle glasača) ne zna da pojam legitimitet vlasti označava pravo vlasti da donosi odluke jer je izabrana prema općeprihvaćenim pravilima. Nadalje, konkretno znanje o organizacijama civilnog društva ima samo 20 posto ispitanika. Također, isti broj ispitanika zna koji akteri mogu promijeniti ustav. Samo 55 posto učenika smatra da je za državu dobro da u njoj žive osobe različitih rasa, religija i kultura. Istraživanje pokazuje kako je tendencija izražavanja ekstremnijih nacionalističkih stavova u porastu. Osobito je zabrinjavajuće što gotovo pola ispitanika smatra homoseksualnost bolešću, a isto toliko bi zabranilo homoseksualnim osobama istupe u javnoj sferi jer bi to moglo loše utjecati na mlade. Tek jedna trećina ispitanika smatra da može utjecati na stanje u državi između dvaju parlamentarnih izbora.

Rješenje

Želeći sustavno odgovoriti na ove i mnoge druge probleme i krenuti u izgradnju boljeg društva, Rijeka je odlučila, umjesto metode sanacije posljedica problema, orijentirati se na prevenciju i uvesti Građanski odgoj i obrazovanje (GOO) u škole kojima je osnivač. Uzevši u obzir da je obrazovanje temelj za napredak društva, ova je praksa ono što može sustavno poboljšati naše društvo.

Cilj je bio poticanje na veću participaciju u zajednici, poštivanje različitosti, preuzimanje aktivne uloge u zagovaranju ljudskih prava, održivog razvoja i demokratizacije društva. Navedeno predstavlja važnu zadaću lokalne zajednice koja uvođenjem GOO-a odgaja i obrazuje aktivne članove društva, promiče zaštitu ljudskih prava te cijeni različitost i dostojanstvo svake osobe.

GOO je jedan od temeljnih stupova demokratskog društva, a njegovo implementiranje u formalni obrazovni sustav nužno je za stvaranje odgovornih i aktivnih članova društva jer na taj način postaje lako dostupno svim učenicima. Osiguravanje sustavnog građanskog obrazovanja može iz temelja mijenjati negativne trendove i garantirati održivost pozitivnih promjena. Grad Rijeka je osnivač 24 škole i to predstavlja iznimnu platformu za diseminaciju pozitivnih promjena.

Rijeka je prva u RH preuzela inicijativu i, ne čekajući da se situacija na nacionalnoj razini promijeni, izradila priručnik i uvela GOO eksperimentalno kao zasebni predmet u školskoj godini 2016./2017. Priručnik, namijenjen učenicima 5-ih i 6-ih razreda, objedinjuje sve dimenzije GOO-a te kroz 30

nastavnih jedinica oblikuje teme na adekvatan i učenicima blizak i zanimljiv način. To je prvi takav priručnik u Hrvatskoj.

Eksperimentalna provedba

GOO je uveden u riječke osnovne škole kao izvannastavna aktivnost, odnosno kao zaseban predmet koji se provodi jednom tjedno (35 sati godišnje). Grad Rijeka je prvi puta školske godine 2016./2017. svojim učenicima omogućio pohađanje Građanskog odgoja i obrazovanja, i to eksperimentalno u šest škola, OŠ-SE Dolac, OŠ Nikola Tesla, OŠ Podmurvice, OŠ-SE San Nicolo, OŠ Trsat i OŠ Vežica.

Riječki su učenici tako u ovoj školskoj godini postali urednici portala i kreirali vijesti, naučili kako kritički promisliti o reklamama i dobivenim informacijama uopće te su osvijestili razliku između želja i potreba. Učili su o prednostima i nedostacima društvenih mreža te ranjivim skupinama u društvu. Upoznali su se s konceptom volontiranja, medijacije, poduzetništva i potrošačkih prava. Naučili su kako biti odgovorni vlasnici kućnih ljubimaca i ekolozi koji čuvaju svoj planet. Aktivno sudjeluju u svojoj zajednici i donose informirane odluke i prepoznaju važnost aktivnog sudjelovanja u zajednici. Senzibilizirani su za različitosti te uvažavaju i poštuju druge, tuđa mišljenja, stavove i vrijednosti.

Koriste vještine javnog nastupa, prezentacije, timskog rada, suradnje, dogovaranja te poticanja i uključivanja u dijalog i debatu. Argumentirano iznose stavove i aktivno slušaju tuđe. Objašnjavaju na koji način stereotipi mogu navesti na pogrešne zaključke o pojedincima ili skupini. Određuju značenje slobode mišljenja i slobode govora.

Nastava je organizirana drugačije nego na ostalim satovima. Mišljenje učenika je jako važno, potiče ih se na diskusiju, oni sami iskazuju koje bi lekcije i kada voljeli obrađivati, ima puno terenske nastave i praktičnog učenja koje ih priprema za svakodnevni život. Učenici imaju svoju građansku mapu (koju smo im podijelili uz priručnike), a ne klasičnu bilježnicu u koju pišu po diktatu. Oni sami kroje sadržaj svoje mape, a unutra stavljaju fotografije koje su zabilježili na terenskoj nastavi, rezultate istraživanja koja su proveli, intervju, ulaznice od događanja koja su posjetili, isječke iz medija o njima važnim momentima i sl. Naglasak je na praktičnom i iskustvenom učenju.

Eksperimentalna provedba rezultirala je **iznimno vrijednim rezultatima**. Naime, evaluacija prve godine provedbe utvrdila je kako je 96,1 posto učenika je jako zadovoljno temama koje su obrađivali i izrazito su zadovoljni metodama i oblicima rada na satovima GOO-a. Gotovo 90 posto učenika istaknulo je kako je atmosfera ugodnija nego na ostalim satovima te kako se kroz GOO osjećaju sigurno izraziti svoje mišljenje. **Gotovo 100 posto učenika smatra kako su im usvojeni sadržaji jako korisni u svakodnevnom životu.** Također, **učenici** su u provedenom ispitivanju **izrazili želju i potrebu za većom satnicom**, točnije minimalno dva sata tjedno, što će im Grad Rijeka i omogućiti. Učenici koji se u prošloj školskoj godini nisu uključili u nastavu GOO-a, kao glavni razlog ističu prevelik broj ranije preuzetih školskih obaveza. Naime, Grad Rijeka svojim učenicima nudi čitav niz aktivnosti i sadržaja u koje se svake godine uključuje velik broj učenika. Vrijedno je napomenuti kako je gotovo 80 posto neupisanih učenika istaknulo pozitivne dojmove svojih kolega koji su pohađali GOO te ih je isto potaknulo na upis. Upravo je to trajni trag ovog projekta. Naime, projektom se utječe i na širu zajednicu putem obitelji i prijatelja učenika koji pohađaju GOO. Širi se ideja konstruktivne rasprave i prihvaćanja različitosti što neminovno dovodi do pozitivnih promjena u Rijeci. Građani se osnažuju se u preuzimanju inicijative, poštivanju prava i mogućnosti svih osoba te proaktivnom djelovanju. **Učenici su tako kao najvrjednije naučeno u prvoj godini provedbe GOO-a istaknuli spoznaju o važnosti pomaganja i uvažavanja drugih, o ljudskim pravima, zdravoj prehrani i opasnostima društvenih mreža.**

U školskoj godini 2017./2018. GOO je kao izvannastavna aktivnost ponuđen svim zainteresiranih školama Grada Rijeke, a interes za uključivanjem iskazalo je, uz prvotno uključenih 88 učenika, i **302 nova učenika petih razreda** iz 22 od 24 riječkih osnovnih škola.

Slijedom iznesenog, predlaže se Gradonačelniku Grada Rijeke donošenje sljedećeg

ZAKLJUČKA

1. Prihvaća se financiranje izvannastavne aktivnosti Građanski odgoj i obrazovanje u 22 osnovne škole Grada Rijeke u školskoj godini 2017./2018. i to po jednu skupinu u šestim razredima (u OŠ-SE Dolac, OŠ Nikola Tesla, OŠ Podmurvice, OŠ Brajda, OŠ-SE San Nicolo, OŠ Trsat i OŠ Vežica) te po jednu skupinu u petim razredima (u OŠ-SE Belvedere, OŠ Brajda, OŠ – SE Dolac, OŠ Eugen Kumičić, OŠ Fran Franković, OŠ-SE Gelsi, OŠ Gornja Vežica, OŠ Ivana Zajca, OŠ Kantrida, OŠ Kozala, OŠ Nikola Tesla, OŠ Pećine, OŠ Podmurvice, OŠ-SE San Nicolo, OŠ Srdoči, OŠ Škurinje, OŠ Trsat, OŠ Turnić, OŠ Vežica, OŠ Vladimir Gortan, OŠ Zamet) te jednu skupinu u Centru za odgoj i obrazovanje.
2. Sredstva za financiranje programa iz točke 1. ovog Zaključka za prvo polugodište školske godine 2017./2018. osigurana su u Proračunu Grada Rijeke za 2017. godinu, u okviru Razdjela 4 - Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo, Glave 4-4-Osnovno školstvo, Aktivnosti: A113821 Građanski odgoj i obrazovanje , na pozicijama PR01712, PR01713, PR01714, PR01719, u iznosu od 141.120,00 kuna.
3. Zadužuje se Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo da u proračunu Grada Rijeke za 2018. godinu planira sredstva za nastavak financiranja ove aktivnosti. Sredstva će se isplaćivati po nalogu pročelnice Odjela.